

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

20.11.2020. Nr. 1.7-2/1234

Uz 02.10.2020.

Liepājas pilsētas pašvaldībai

**Liepājas pilsētas pašvaldības
pilnvarotajam pārstāvim
zvērinātam advokātam Ainaram Kreicim**

Par SIA „Liepājas reģionālā slimnīca”

Konkurences padome (turpmāk - KP) ir saņēmusi Liepājas pilsētas pašvaldības pilnvarotā pārstāvja zvērināta advokāta A. Kreica vēstuli, kurā lūgts KP sniegt viedokli par sagatavotajiem līdzdalību kapitālsabiedrībās izvērtējumiem un šo izvērtējumu atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta prasībām.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti VPIL 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi, vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ievērojot minēto, KP sniegs viedokli (atzinumu) par saņemtā izvērtējuma par līdzdalības saglabāšanu SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” atbilstību VPIL 88.panta nosacījumiem.

SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” ir lielākais daudzprofilu medicīniskās aprūpes centrs Kurzemē¹ un ir viena no septiņām reģionālajām daudzprofilu ārstniecības iestādēm Latvijā. Saskaņā ar izvērtējumā norādīto informāciju SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” pamatdarbība sastāv no stacionārajiem un sekundārajiem ambulatorajiem pakalpojumiem, neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem un dažāda veida veselības aprūpes maksas pakalpojumiem. Tāpat kapitālsabiedrība sniedz sociālās aprūpes pakalpojumus pašvaldībai, veic ārstu – rezidentu praktiskās apmācības un piedāvā telpu nomas pakalpojumus.

Ar 24.03.2017. deleģēšanas līgumu pašvaldība ir deleģējusi SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” nodrošināt no pašvaldības autonomās funkcijas (nodrošināt veselības aprūpes pieejamību) izrietošus pārvaldes uzdevumus.

Izvērtējuma veicēja ieskatā ir konstatējama tirgus nepilnība, kas saistīta ar to, ka pieprasījums pēc veselības aprūpes pakalpojumiem pārsniedz piedāvājumu, jo konkrēto pakalpojumu sniegšanā ir nepieciešams medicīniskā personāla un finanšu resurss. Tāpat

¹ Par slimnīcu. Pieejams: <http://liepajasslimnica.lv/index.php/par-slimnicuv>

izvērtējuma veicēja ieskatā konkrēto pakalpojumu sniegšana ir atzīstama par stratēģiski svarīgu, kuru nav iespējams pilnībā nodot privātajiem tirgus dalībniekiem, jo tie ir saistīti ar augstiem iespējamajiem riskiem (ārstniecības pakalpojumu nepārtrauktība, daudzveidība un pieejamība).

Kapitālsabiedrības finansējuma avotus sastāda 80% publiskais finansējums un 20% pašu ieņēmumi.

Kā kapitālsabiedrības konkurenti izvērtējumā identificēti PSIA „Vecliepājas primārās veselības aprūpes centrs”, PSIA „Jaunliepājas primārās veselības aprūpes centrs”, SIA „OC Liepāja”, AS „Veselības Centru Apvienība”, VSIA „Piejūras slimnīca”, četri Liepājas pilsētā esošie privātie doktorāti un citas Latvijā esošās slimnīcas.

Ņemot vērā pašvaldības izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā un „vienas pieturas” principa realizēšanā, tādējādi nodrošinot konkrētās administratīvās teritorijas iedzīvotājiem pilnu veselības aprūpes ciklu, KP atzīst, ka SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem.

Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to, publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

KP norāda, ka izvērtējumā ietvertā atsauce, ka konkrēto pakalpojumu tirgū pieprasījums pēc konkrētajiem pakalpojumiem pārsniedz piedāvājumu, ir atzīstama par pārāk vispārīgu. KP nenoliedz, ka noteiktu pakalpojumu tirgū var tikt konstatēta tirgus nepilnība, t.sk. daļēja tirgus nepilnība, vienlaikus KP ieskatā minētais secinājums ar lielu varbūtību var nebūt attiecināms uz visiem kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem, piemēram, daļā par zobārstniecības², fizioterapijas vai laboratoriskajiem pakalpojumiem, kurus saskaņā ar KP līdzšinējiem novērojumiem pašvaldībās parasti mēdz sniegt arī privātie tirgus dalībnieki. Minēto KP secinājumu nemaina izvērtējumā ietvertā atsauce uz 2019.gadā veikto pašvaldības iedzīvotāju aptauju, jo arī šī informācija ir atzīstama par pārāk vispārīgu un nesniedz priekšstatu par visiem kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem.

Līdz ar to KP ieskatā pašvaldībai ir nepieciešams veikt papildu izvērtējumu³, kurā tiktu izvērtēti, kuros veselības aprūpes pakalpojumu segmentos SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” konkurē ar privātajiem tirgus dalībniekiem un iespējamību atteikties no konkrēto pakalpojumu sniegšanas, t.sk. to, vai konkrēto pakalpojumu pārtraukšanas gadījumā neveidotos tirgus nepilnība, tādējādi radot negatīvu ietekmi uz konkrētā pakalpojuma pieejamību konkrētajā administratīvajā teritorijā.

Gadījumā, ja noteiktos tirgus segmentos nav konstatējama tirgus nepilnība un privātie tirgus dalībnieki ir pilnībā spējīgi nodrošināt konkrēto pakalpojumu pieejamību, KP ieskatā būtu nepieciešams izvērtēt pamatotību turpināt konkrēto pakalpojumu sniegšanu vai atturēties no šādu pakalpojumu sniegšanas nākotnē.

Tāpat izvērtējumā nav iekļauta informācija par tādu pakalpojumu sniegšanu kā tekstilizstrādājumu un kažokādu mazgāšana un (ķīmiskā) tīrīšana, t.sk., vai konkrētais pakalpojums tiek sniegts tikai iekšēji, lai nodrošinātu pamatpakalpojumu.

² Pakalpojums, kuru sniedz SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” filiāle Zobārstniecības poliklīnika.

³ Minētais izvērtējums veicams pēc šī KP viedokļa (atzinuma) saņemšanas un par izvērtējuma rezultātiem informējama KP.

Veicot konkrēto izvērtējumu, pašvaldībai no VPIL 88.panta otrās daļas ir izrietošs pienākums konsultēties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem. KP norāda, ka izvērtējumā ietverta atsauce par veikto pašvaldības iedzīvotāju aptauju nav uzskatāma par konsultēšanos VPIL 88.panta otrās daļas izpratnē.

Attiecībā uz kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu cenām, iesniegtajā līdzdalības kapitālsabiedrībā izvērtējumā ietverta norāde, ka kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu cenas nenosedz to izmaksas. Izvērtējumā nav norādīts, kādā daļā un kādu apsvērumu dēļ kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu cenas nav atbilstošas pakalpojumu izmaksām.

KP neizslēdz iespējamību, ka atsevišķu pakalpojumu pieejamībai cenu noteikšanā tiek ņemti vērā arī sociāli apsvērumi. Kaut arī sociālās palīdzības un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana ir atzīstami par būtisku, KP ieskatā minētie jautājumi primāri būtu risināmi, nodrošinot atbalstu konkrētām iedzīvotāju grupām, iedzīvotājiem pašiem ļaujot izvēlēties pakalpojuma sniedzējus. Savukārt publiskas personas kapitālsabiedrībai cenas būtu nosakāmas, ņemot vērā pakalpojuma izmaksas.

Ņemot vērā, ka ar nepamatoti zemu cenu noteikšanu publiskas personas kapitālsabiedrībai var tikt sniegta konkurences priekšrocības pār citiem konkurējošiem tirgus dalībniekiem Konkurences likuma 14.¹panta izpratnē, KP ieskatā pašvaldībai ir nepieciešams pārskatīt kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu cenu politiku.

KP norāda, ka tā atbalsta pašvaldības iniciatīvu iznomāt kapitālsabiedrības telpas privātajiem tirgus dalībniekiem, tādējādi ne tikai pilnveidojot konkrētu medicīnas pakalpojumu pieejamību, bet arī veicinot privāto tirgus dalībnieku pastāvēšanu konkrētajā tirgū. Vienlaikus KP atgādina, ka arī publiskas personas kapitālsabiedrībai ir nosakāma nomas maksa par tās lietošanā nodoto telpu izmantošanu, tādējādi novēršot iespējamu neatbilstību konkurences neitralitātei.

Noslēgumā KP aicina pašvaldību un SIA „Liepājas reģionālā slimnīca” patstāvīgi, ik pēc kāda laika veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu⁴, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamus konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī novērst konkurences neitralitātes pārkāpumus.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁴ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate